

Mazowiecki Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o.
26-617 Radom, ul. Juliana Aleksandrowicza 5

ZAPOBIEGANIE PRZENOSZENIU ZAKAŻEŃ ROTAWIRUSOWYCH W ODDZIALE PEDIATRII

Kliniczny Oddział Pediatrii

Prowadzący: Agnieszka Wiśnioch mgr pielęgniarstwa,
spec. pielęgniarstwa pediatrycznego

Cel główny:

Przyswojenie wiedzy i praktycznych umiejętności na temat zapobiegania rozprzestrzenianiu się zakażeń rotawirusowych przez chorego, jego rodzinę oraz opiekunów i osoby odwiedzające.

Cele szczegółowe:

Dziedzina poznawcza- po zrealizowaniu materiału nauczania odbiorca potrafi:

- zdefiniować zakażenie rotawirusowe
- określić okres wylęgania, oraz czas trwania infekcji
- wymienić objawy biegunki rotawirusowej
- wskazać źródła zakażenia rotawirusem oraz drogi przenoszenia
- omówić diagnostykę i leczenie choroby rotawirusowej
- wskazać sposoby zapobiegania szerzenia się zakażeń rotawirusowych

Dziedzina psychoruchowa- po zrealizowaniu materiału nauczania odbiorca potrafi:

- skutecznie przestrzegać zasad higieny
- prawidłowo postępować w trakcie zmiany pampersów u małych dzieci

Dziedzina afektywna- po zrealizowaniu materiału nauczania odbiorca potrafi:

- ukształtować w sobie poczucie odpowiedzialności za zapobieganie zakażeniom rotawirusowym
- zmotywować osoby z najbliższego otoczenia do profilaktyki zakażeń rotawirusowych
- dzielić się wiedzą na temat zakażenia
- dzielić się wiedzą na temat zapobiegania zakażeniom rotawirusowym

Metody nauczania:

- wykłady informacyjne
- pogadanka

Środki dydaktyczne:

- długopis
- notatnik
- ulotki informacyjne

Formy Realizacji:

- pogadanka
- rozmowy i porady indywidualne
- ulotki i broszury

Ocena skuteczności realizacji programu:

- kontrola ustna
- obserwacja zachowań, oraz stosowania się do zaleceń personelu osób przebywających w oddziale pediatrii
- spadek zakażeń wewnątrz oddziałowych spowodowanych rotawirusem

Treść kształcenia:

ROTAWIRUS jest jednym z czynników wywołujących zapalenie żołądka i jelit u niemowlaków i małych dzieci. Najbardziej narażone na zakażenie są dzieci poniżej 5 roku życia, osoby dorosłe po 65 roku życia oraz osoby z obniżoną odpornością. Rotawirusy stanowią *jeden* z częstszych czynników etiologicznych wszystkich zakażeń w przedszkolach oraz szpitalach. Charakteryzują się dużą stabilnością w środowisku zewnętrznym- giną w temperaturze 60 st. C po 30 minutach. Na nieożywionych powierzchniach mogą przetrwać około 2 miesiące.

Okres wylęgania infekcji wynosi 1-3 dni

Czas trwania choroby: 4-10 dni, sporadycznie może się przedłużać do kilku tygodni

Objawy: pierwszym z objawów jest podwyższona temperatura (powyżej 38,5 st. C), kolejnymi objawami są: nudności, wymioty, biegunka wodnista z obecnością śluzu, infekcje górnych dróg oddechowych, czasowe zaburzenia funkcji wątroby, brak apetytu, wzdęcia oraz bóle brzucha.

Powyższe objawy mogą prowadzić do odwodnienia organizmu, co jest szczególnie niebezpieczne dla małych dzieci oraz osób starszych.

Zakażenie może mieć przebieg bezobjawowy, łagodny lub ostry.

Źródło zakażenia stanowi chory oraz rekonwalescent.

Rotawirusy przenoszone są drogą pokarmową lub kropelkową. Do zakażenia dochodzi w wyniku bezpośredniego kontaktu z osobą zakażoną lub jej wydalini- najczęściej poprzez zakażony stolec (brudne lub niezdezynfekowane ręce, kontakt z zanieczyszczoną powierzchnią oraz przedmiotami np. pampersami, bielizną, meblami, zabawkami, kłamkami). Chorobę może także spowodować spożycie zanieczyszczonej rotawirusami wody oraz produktów niestarannie umytych, niepoddanych obróbce cieplnej np. owoce, sałatki. Zakażenie może być także spowodowane kontaktem z wydzieliną z dróg oddechowych oraz wdychaniem unoszących się w powietrzu cząsteczek wirusa powstałych np. z wymiocin osoby chorej. Do zakażenia najszybciej dochodzi w dużych skupiskach np. żłobki, przedszkola a także pomiędzy członkami najbliższej rodziny.

Diagnostyka: podstawą diagnostyki jest badanie kału chorego polegające na wykryciu antygenów rotawirusów typu A za pomocą testu immunoenzymatycznego.

Leczenie: objawowe, głównie nawadnianie dziecka, stosowanie leków p/gorączkowych. W pierwszym okresie wstrzymuje się karmienie dziecka, z wyjątkiem dzieci karmionych piersią, w drugim okresie stopniowo powracamy do

normalnego żywienia, stopniowo rozszerzając dietę.

Zapobieganie:

- szczepienia ochronne przeciw rotawirusom
- odpowiednia higiena przygotowywania posiłków
- bezwzględne przestrzeganie zasad higieny osobistej
- bezwzględne przestrzeganie zasad higieny otoczenia
- odkażanie powierzchni mebli, zabawek, klamek itp.
- dokładne mycie owoców i warzyw
- ograniczenie kontaktu osób chorych z dziećmi, również dziecko powinno być odizolowane od rówieśników i rodzeństwa do około tygodnia po ustąpieniu objawów
- izolacja pacjentów z biegunką w salach 1-2 osobowych
- ograniczenie przemieszczania się pacjentów
- w warunkach szpitalnych nie należy udostępniać zabawek dziecka innym dzieciom
- ograniczyć odwiedziny osób bliskich
- zapobieganie wkładaniu przez dziecko do buzi brudnych rąk i przedmiotów
- ubrania oraz zabawki po pobycie w szpitalu należy bardzo dokładnie umyć oraz zdezynfekować
- należy częściej dokonywać dezynfekcji sprzętów sanitarnych preparatami zawierającymi związki chloru (podchloryn sodu)
- chory powinien używać własnych naczyń i sztućców
- zwiększanie odporności dziecka poprzez prawidłową dietę, szczególnie karmienie piersią
- wpajanie dziecku od najmłodszych lat nawyków higienicznych

Miejsce i czas realizacji programu:

dla dzieci oraz opiekunów z innymi jednostkami chorobowymi niż biegunka zajęcia prowadzone będą na świetlicy oddziału pediatrii, a dla dzieci z objawami biegunki oraz z biegunką i ich opiekunów zajęcia będą prowadzone na salach chorych

Czas realizacji programu:

W trakcie hospitalizacji dziecka

Ocena skuteczności programu:

- obserwacja przestrzegania zasad zapobiegania rozprzestrzeniania się zakażeń rotawirusowych przez dzieci oraz opiekunów/rodziców w trakcie hospitalizacji
- rozmowa kontrolna na temat metod zapobiegania zakażeniom z w/w grupą

Materiały edukacyjne dla pacjenta i jego rodziny:

-ulotki i broszury informacyjne

Wskazówki dla pacjenta i jego rodziny/opiekunów:

Ogólne:

- prosimy dostosować się do zaleceń personelu oddziału, oraz do zasad ustalonych w oddziale przekazanych w trakcie przyjęcia
- zwracam szczególną uwagę na przestrzeganie zasad segregacji oraz izolacji chorych, ponieważ są to bardzo skuteczne metody na ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa
- prosimy o bezwzględne przestrzeganie zasad higieny osobistej oraz o bardzo staranne mycie rąk zwłaszcza po skorzystaniu z ubikacji
- zalecamy ograniczenie odwiedzin w trakcie pobytu w szpitalu, ponieważ dzieci przebywające w oddziale z powodu choroby mają obniżoną odporność a osoby z zewnątrz także mogą stanowić źródło zakażenia
- w trakcie hospitalizacji do szpitala powinny być przyniesione tylko niezbędne rzeczy, ponieważ każda zabrana do domu rzecz powinna być bardzo starannie umyta oraz odkażona (może stanowić źródło zakażenia dla pozostałych domowników)
- zalecane jest w stosunku do dzieci po przebytej infekcji rotawirusowej ograniczenie kontaktu z małymi dziećmi w dużych skupiskach takich jak żłobki, przedszkola, spotkania okolicznościowe przez okres najlepiej dwóch tygodni od ustania objawów chorobowych w celu zapobiegania przenoszenia zakażenia
- ważnym czynnikiem w trakcie leczenia biegunek rotawirusowych jest stosowanie diety. Korzystna jest dieta oparta na gotowanej skrobi i kaszach, rozszerzona o chrupki kukurydziane, banany, jogurt, zupy i gotowane warzywa. Zaleca się też częste spożywanie posiłków w małej ilości, a gdy stolce są już uformowane należy powrócić do normalnej diety.
- Od chwili wystąpienia biegunki i wymiotów wymagane jest wdrożenie postępowania zapobiegającego odwodnieniu. Oddanie biegunkowego stolca lub wystąpienie wymiotów wymaga uzupełnienia płynów w ilości 5-10ml/kg masy ciała lub 2-5 ml/kg masy ciała

Dla opiekunów dzieci do lat 3

- w warunkach szpitalnych nie należy udostępniać zabawek dziecka innym dzieciom
- stoliki do przewijania dzieci z biegunką powinny być każdorazowo dezynfekowane odpowiednim środkiem wirusobójczym
- zalecane jest stosowanie pieluch jednorazowych oraz właściwe postępowanie w trakcie przewijania dziecka, a szczególnie ostrożne postępowanie z pieluchami użytymi tzn. ograniczenie do minimum kontaktu z innymi powierzchniami oraz jak najszybsze umieszczenie ich w wyznaczonych pojemnikach, umycie i dezynfekcja rąk powierzchniami
- zapobieganie wkładaniu przez dziecko do buzi brudnych rąk i przedmiotów, staranne mycie oraz wyparzanie smoczków i zabawek używanych przez dziecko
- bardzo ważna jest także pielęgnacja pośladków w czasie trwania biegunki ponieważ skóra małego dziecka jest trzy razy cieńsza niż u dorosłego człowieka, jest narażona na podrażnienie i uszkodzenie w wyniku częstego

- oddawania stolca. Po każdym wypróżnieniu dziecka należy dokładnie oczyścić skórę, zwłaszcza w fałdkach, gdzie zbierają się zanieczyszczenia powodując podrażnienia. Do oczyszczania należy stosować wodę z mydłem, następnie
- delikatnie osuszyć. Okresowo zrezygnować z chusteczek jednorazowych nasączonych środkami myjącymi oraz kremami, ponieważ mogą wywoływać dodatkowo podrażnienia skóry.
  - Na oczyszczoną i osuszoną skórę stosujemy kremy przeciw odparzeniom- przed założeniem nowej pieluszki. Jeśli jednak dojdzie do odparzenia stosujemy kremy z większą częstotliwością lub używamy kremu zalecanego w pieluszkowym zapaleniu skóry
  - wdrożenie odpowiedniej diety zwiększa odporność dziecka, szczególnie karmionego piersią
  - bardzo częste mycie rąk i dezynfekcja rąk przez osoby opiekujące się dzieckiem
  - częste mycie rąk dziecku